

הצגת כוונות במחלוקת על פי מקורות היסטוריים

דוגמה: נפוליאון במצרים

פעילות לתלמידים

אחד המהלכים במסגרת המלחמה הממושכת, רבת הפרקים והתהפוכות, שפרצה באירופה בעקבות המהפכה הצרפתית, היה פלישתו של צבא צרפתי בפיקודו של הגנרל נפוליאון בונפרטה לוויילאית העות'מאני מצרים.

כרוז של נפוליאון לתושבי מצרים כדי לשכנוע אותם לכבוש מצרים

תגובתו של הסולטאן סלים השלישי

דעו שבני האומה הצרפתית – ימחה האל את משכנותיהם וישפיל את דגליהם... אינם מאמינים בייחודו של האל ריבון השמיים והארץ... אלא עזבו את הדתות... הם הגיעו לכך שדדו את כנסיותיהם ואת עדיי צלביהם ופגעו בכרמיהם ובנזיריהם. הם טוענים כי גלוי וידוע שאין אמת בספרים שהובאו על ידי הנביאים... כי הקוראן, התורה והאבנגליון אינם אלא כזבים ודברי הבאי, וכי כל בני האדם שונים ושוותפים באנושיותם ואין לאחד יתרון או זכות על חברו, אלא כל איש מכלכל בעצמו את מעשיו ואת צורכי מחייתו... הסיפורי כזבים ובגיבובי הבלים, הם בונים לכל עדה באומנם: "אנחנו משלכם ונמנים עם דתכם ועם קהילתכם", הם נושאים לה הבטחות שווא ובאים אליה באיומים נוראים, הישמרו אפוא מתחבולותיהם ומזיופיהם ואל תיראו מאיומיהם, כי לא ישעה האריה לשועלים ולא הבז- לעורבים.

* מתוך ספר: **חדירת המעצמות לאגן הים התיכון**. (תרגמה מאנגלית: יוכבד בן-יעקב) תל אביב: מערכות, 1972.

בשם אללה הרחמן והרחום, אין אלה מבלעדי אללה: אין לו בן ולא שותף במלוכתו. מאת ארץ צרפת המבוססת על יסודות החירות והשוויון (על ידי) המצביא הגדול שר הצבאות הצרפתיים בונפרטה: כל תושבי מצרים יודעים כי זה זמן ממושך נוהגים הסנאיק אשר שולטים בארץ מצרים, ביחס משפיל וגס כלפי המלה (העדה) הצרפתית. הם עושקים את סוחריה בכל סוג של פגיעה וקפוח. עתה הגיעה שעת העונש. הם- הכנפיה הזאת של הממלכים שהביאו מארצות גאורגיה גרמו לפיגורנו במשך תקופה ארוכה, בהשחיתם את הרץ היפה שביפות, שאין כמוה על פני כדור הארץ כולו. והנה ריבון העולמים הכל יכול גזר על חיסול שלטונם. מצרים! כבר נאמר לכם, שלא באתי לארץ הזאת אלא כדי להכחיד את דתכם, זהו שקר ברור ואל תאמינו לו, אמרו למעיליים שלא באתי אליכם אלא כדי להציל את זכותכם מידי העושקים, אני עובד את אללה, ישתבח ויתעלה, יותא מן הממלכים ומכבד אני את נביאו ואת הקראן הנכבד, ועוד אמרו להם כי כל בני אדם שווים בפני אללה, וכי הבדל בין איש לרעהו הוא בתבונה, במידות הטובות ובידיעות בלבד ואלו בין הממלכים לבין התבונה והמידות הטובות קיימת סתירה.

* מתוך ספרו של ההיסטוריון המצרי אל-גברתי: קאהיר, 1982. כרך ג' ע"ע 4-5

שאלות לתלמידים.

1. על מה המחלוקת בין נפוליאון לבין הסולטאן העות'מאני סלים שלישי? מה הנקודה המרכזית?
2. עיין היטב בדבריו של הסולטאן סלים השלישי וערוך בכתב השוואה ביניהם לבין הרעיונות המקבילים, שבאו לידי ביטוי במנשרו של בונפרטה למצרים?
3. כיצד ניסה בונפרטה להשתמש בתשלובת של תפיסת עולם אסלאמית ושל תפיסה מערבית לאומית מודרנית על מנת לקדם את יעדיו במצרים?
4. מדוע ניסה בונפרטה להנחיל לתושבי מצרים בכרוז את התודעה, שהם לא רק "מוסלמים" אלא גם "אומה מצרית"?